

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7703/2025
17.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Весне Субић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 100/23 од 05.12.2024. године, у седници одржаној 17.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 100/23 од 05.12.2024. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 100/23 од 05.12.2024. године у ставовима првом, трећем, четвртом и петом изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 61/20 од 15.09.2022. године, у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиле за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у износу од 82.338,73 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2020. године до исплате, као и у ставу другом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог суда у Београду Прр1 61/20 од 15.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужена обавезе да јој на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 82.338,73 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 18.12.2013. године до исплате. Ставом другим изреке, тужилца је обавезана да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 19.500,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 100/23 од 05.12.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, тако што је тужена обавезана да тужиљи на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 82.338,73 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке који се односи на законску затезну камату на износ од 82.338,73 динара, почев од 18.12.2013. године до 21.07.2020. године. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде тако што је тужена обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Тужиља је поднела одговор на ревизију тужене.

По оцени Врховног суда испуњени су услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе о питању одговорности тужене за имовинску штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом. На основу изнетог одлучено је као у ставу првом изреке, применом члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 - други закон) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била запослена у „Навип“ АД Београд – Земун. Решењем Привредног суда у Београду Ст 268/2012 од 15.05.2012. године, отворен је стечајни поступак над овим предузећем. У том поступку тужиља је 09.08.2012. године, поднела пријаву потраживања у износу од 98.899,00 динара која се односи на неисплаћену отпремнину због одласка у пензију која је утврђена решењем послодавца од 05.10.2010. године. Наведено потраживање тужиље је утврђено закључком о листи утврђених потраживања од 17.12.2013. године и сврстано у трећи исплатни ред. У току стечајног поступка донето је решење о делимичној деоби стечајне масе и тужиљи је извршена исплата у износу од 6.929,74 динара, дана 03.02.2021. године, а затим и решење о делимичној деоби стечајне масе на основу ког је тужиљи исплаћено 9.630,53 динара дана 07.03.2022. године, тако да преостали износ утврђеног а неисплаћеног потраживања тужиље износи 82.338,73 динара. Поступак

својинске трансформације (приватизација) „Навип“ је окончан 26.12.2000. године и у време настанка предметног потраживања тужиље (2010. године) „Навип“ АД у стечају је био регистрован као отворено акционарско друштво, будући да је решењем Агенције за привредне регистре од 09.06.2005. године, ово друштво преведено у регистар привредних субјеката под пуним пословним именом „Навип“ Акционарско друштво за производњу и промет пића Београд, Земун, те је регистрован акцијски капитал удео: 100%, а на дан отварања стечајног поступка 15.05.2012. године, капитал стечајног дужника је био акцијски и то већински приватна својина и у том тренутку држава је на дан отварања стечајног поступка преко Акционарског фонда поседовала 6,1172% од укупног броја акција. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 332/19 од 22.03.2019. године усвојен је приговор тужиље и утврђено да је тужиљи повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 268/2012, те је наложено стечајном судији да у том предмету предузме неопходне мере и радње које су потребне у циљу формирања и уновчавања стечајне масе стечајног дужника.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев као неоснован налазећи да је тужиљино потраживање настало 2010. године, у време када је капитал стечајног дужника био акцијски (регистрован као отворено акционарско друштво), па тужиља није доказала да је наплата њеног потраживања у стечајном поступку осујећена јер је стечајни дужник био под контролом државе, односно да је држава по основу својине на акцијама или на други начин задржала контролу над предузећем „Навип“ ни у време настанка спорног потраживања, ни у време отварања стечајног поступка, па нема места примени члана 31. став 3 Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Другостепени суд је изразио супротно становиште налазећи да је тужена објективно одговорна за имовинску штету у висини потраживања које је тужиљи признато и остало ненаплаћено у стечајном поступку, при чему тужена није доказала да постоје околности које би искључивале њену одговорност, па је зато делимично преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев за главно потраживање са каматом од дана подношења тужбе до исплате, док је потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу за камату од 18.12.2013. године до 21.07.2020. године.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је у преиначујућем делу одлуке погрешно применио материјално право.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Правило о објективној одговорности Републике Србије примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року не значи да је утврђењем повреде тог права тужиља стекла право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да јој надокнади. Услов за одговорност тужене у конкретном случају је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете. На

седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 27.09.2019. године допуњен је Закључак о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правноснажних судских одлука тако да гласи: Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочнопоследичну везу, између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим законом о извршењу. Тужилца у овом поступку није доказала у смислу члана 231. ЗПП да би новчани износ добијен продајом стечајног дужника био довољан за исплату њеног утврђеног потраживања које је сврстано у трећи исплатни ред и да је код такве позитивне имовинске способности, искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајног органа за које одговара тужена, потраживање тужилце остало нанеплаћено. У конкретном случају потраживање тужилце из радног односа није у целини наплаћено према послодавцу за кога је утврђено да је у време настанка потраживања било отворено акционарско друштво са акцијским капиталом 100%, па тужилца није доказала да је стечајни дужник било предузеће са претежним друштвеним или државним капиталом и није остварен услов за објективну одговорност Републике Србије.

Због тога је побијана другостепена пресуда преиначена, тако што је одбијена као неоснована жалба тужилце и потврђена првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев тужилце за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року са каматом, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Одбијањем жалбе тужилце и потврђивањем првостепене пресуде потврђена је и одлука о трошковима првостепеног поступка који су туженој правилно одмерени и признати према успеху у спору, па тужена нема право на трошкове другостепеног поступка за састав жалбе на одлуку о трошковима поступка.

Туженој која је успела у поступку по ревизији и определила ревизијске трошкове применом члана 165. у вези члана 154. ЗПП признати су трошкови на име састава ревизије у износу од 27.000,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката вежеће у време предузимања ове парничне радње.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић